

Protocol veilig slapen en wiegendood



Griendtsveenseweg 5 Deurne • www.kinderopvanghuppakee.nl

Versie: 12-4-2026

Auteur: Kaylee Leenders

Inhoudsopgave



Inleiding Afspraken	Blz. 3
Wat kunnen wij doen om de veiligheid te bevorderen? Risicofactoren wiegendood	Blz. 4
Wat te doen bij mogelijke wiegendood - Vervolgstappen directie kinderopvang Huppakee	Blz. 5
Vervolgstappen kinderopvang Huppakee Belangrijke zaken in geval van nood Aansprakelijkheid	Blz. 6
Afspraken veilig slapen kinderopvang Huppakee	Blz. 7
Veilig slapen baby 0-1 jaar	Blz. 8
Veilig slapen voor kinderen 1-4 jaar	Blz. 9
Werkwijze sluiting bedden Toezicht houden	Blz. 10
Slapen in babybedje of in een kinderwagen Slapen in de hangwieg	Blz. 11
Sieraden	Blz. 12
Uitzonderingen - Buikligging - Inbakeren	Blz. 13
Overige uitzonderingen	Blz. 14
Attentie	Blz. 15



Inleiding

Helaas komt het in Nederland af en toe voor dat een baby tijdens het slapen (binnen de kinderopvang) plotseling en onverwachts overlijdt, ook wel wiegendood genoemd. In overleg met praktijkdeskundigen is speciaal voor kinderopvang dit protocol ontwikkeld door veiligheidNL. De basis hiervoor is de door de NVK (Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde), AJN (Artsen Jeugdgezondheidszorg Nederland), RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu), VeiligheidNL en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) ondersteunde [landelijke richtlijn Preventie Wiegendood](#). Actuele wetenschappelijke onderzoeksbevindingen kunnen leiden tot aanvulling van dit protocol.

De statistieken over een lange reeks van jaren tonen aan dat het opvolgen van de preventieadviezen leidt tot drastische verlaging van de incidentie van wiegendood. Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kan het risico – dat in het bijzonder voor baby's tussen 3 en 9 maanden relatief hoger blijkt uit te vallen dan in thuissituaties- tot het uiterste beperken. Niemand kan echter alle risico's uitsluiten.

Afspraken:

Binnen kinderopvang Huppakee moeten alle pedagogisch professionals volledig op de hoogte zijn van de Veilig Slapen adviezen zoals gepubliceerd op de website en in de brochure van veiligheidNL.

De adviezen geleden voor de eerste twee levensjaren, maar op onderdelen kan een andere periode worden aangegeven.

Wat kunnen wij doen om de veiligheid te bevorderen?

- Een baby wordt altijd op de rug te slapen gelegd
- Rugligging is de veiligste slaaphouding voor een baby. Een baby op de buik te slapen leggen maakt het risico van wiegendood wel vier tot vijfmaal groter dan gemiddeld. Bij een verkouden baby nog iets meer. Leg een baby ook niet één enkele keer op de buik te slapen, bijvoorbeeld omdat het kind alleen dan troostbaar lijkt. Als een baby niet gewend is aan buikligging is het risico namelijk veel groter. Er zijn helaas diverse voorbeelden dat zo'n uitzondering fataal afliep.
- Er zijn bepaalde, maar niet vaak voorkomende (aangeboren) afwijkingen waardoor buikligging (tijdelijk) wel wenselijk kan zijn. Vraag de ouder(s)/verzorger(s) om de toestemmingen in te vullen.
- Wij willen u als ouder(s)/verzorger(s), mocht u zonder medische reden buikligging wensen, nadrukkelijk wijzen op preventieadviezen. Mocht u ondanks deze adviezen uw baby in buikhouding laten slapen, mogen de toestemmingen ingevuld worden en door u als eindverantwoordelijke ouder(s)/verzorger(s) ondertekend.

Risicofactoren wiegendood:

- Vroeggeboorte
- Buikslapen: Een baby slaapt het veiligst op zijn rug. Buikslapen (waar dan ook; box, grond, bed etc.) maakt het risico op wiegendood 4 à 5 keer groter dan gemiddeld. Als een baby ouder wordt, gaat hij draaien. Een baby kan gemiddeld met 5 maanden draaien. Draaien naar de buik in de fase waarin de baby daarmee nog geen of nauwelijks ervaring heeft opgedaan, levert een risicomoment of risicoperiode op. Extra waakzaamheid in deze periode is dus van belang.
- Warmtestuwing: Onder baby's die overlijden onder het beeld van wiegendood speelt het té warm hebben een rol. Dekbedjes of dekentjes in een dekbedhoes zijn bijvoorbeeld veel te warm voor een kind tot 2 jaar en worden niet gebruikt bij kinderopvang Huppakee. Bij kinderopvang Huppakee slapen kinderen in een slaapzak, met of zonder lakentje.
- Uitwendige adembelemmering: verstikking
- Onveilige slaappleaats: bijvoorbeeld slapen op een kleed, op de arm of in een draagzak; wij doen dit niet bij kinderopvang Huppakee.
- Veranderingen in de dagelijkse routine
- Gebrek aan toezicht
- Rokerige omgeving
- Oververmoeidheid

Wat te doen bij mogelijke wiegendood

In het geval dat een baby (bijna) levenloos in een bedje wordt aangetroffen, worden de volgende handelingen verricht. Persoon twee kan de directie, de achterwacht of collega pedagogisch professional zijn.

- 1. Baby wordt bijna levenloos in bed aangetroffen.**
- 2. Pedagogisch professional controleert ademhaling en of de luchtweg vrij is.**
- 3. Pedagogisch professional blijft kalm en prikkelt de baby zonder krachtig te schudden.**
- 4. Pedagogisch professional waarschuwt tweede persoon (BHV'er).**
- 5. Persoon 1 blijft bij het kind en start reanimatie.**
- 6. Persoon 2 belt **112****
- 7. Persoon 2 zorgt voor opvang van de kinderen op de groep.**
- 8. Controleer of alle beschreven stappen zijn doorlopen**

Vervolg stappen directie kinderopvang Huppakee:

- Directie licht de ouder(s) /verzorger(s) van het betreffende kind in.
- Directie zorgt voor rust en ondersteuning voor kinderen op de groep.
- Directie bepaalt wie met de ambulance meegaat indien ouder(s) /verzorger(s) nog niet zijn gearriveerd.

Vervolgstappen kinderopvang Huppakee

- Observatieverslag maken
 - Tijdstip van de gebeurtenis
 - De aangetroffen situatie in het bedje
 - De houding van de baby
 - De kleding van het kind
 - Temperatuur in de ruimte van overlijden
 - Eventueel foto's

De directie beseft dat in geval van overlijden nazorg voor de ouder(s)/verzorger(s), de betrokken pedagogisch professionals en collega's heel belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop. In de eerste plaats hebben de ouder(s)/verzorger(s) recht op volledig inzicht in de omstandigheden rond het overlijden.

Belangrijke zaken in geval van nood

- De telefoonlijst met belangrijke telefoonnummers hangt in het zicht op elke groep. Deze is ook te vinden op de iPad.
- Gegevens van ouder(s)/ verzorger(s) worden met regelmaat gecontroleerd op actualiteit. Hetzelfde geldt voor de kind gegevens van alle kinderen.

Aansprakelijkheid

Wij zijn als kinderopvang verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van het kind, ook als er met toestemming van ouder(s)/verzorger(s) afgeweken wordt van het reguliere beleid. In geval van afwijkende slaapverzoeken van ouder(s)/verzorger(s) zullen wij daarom altijd professionele afwegingen maken of het tegenmoetkomen aan dat verzoek voldoende veilig en gezond is voor het kind tijdens de opvang.

Als bij hoge uitzondering op het verzoek ingegaan wordt, moeten ouder(s)/verzorger(s) een schriftelijk toestemmingsformulier ondertekenen. Deze schriftelijke toestemming dient om te kunnen aantonen dat kinderopvang Huppakee veilig en zorgvuldig te werk is gegaan. In geval van aansprakelijkheidsstelling is dat van belang. Juridische aansprakelijkheid valt te toetsen aan de mate waarin men nalatig of onzorgvuldig is geweest. Bij beoordeling zal worden gekeken naar beleid en uitvoering.

Afspraken veilig slapen

kinderopvang Huppakee



Inrichting slaapkamer

- **Temperatuur:** De maximale temperatuur in een slaapruijnte is: 22°C. De aanbevolen slaapkamertemperatuur ligt tussen de 15 en 18 °C. Neem maatregelen om de temperatuur tussen de aanbevolen temperatuur te houden. Er hangen thermometers in de slaapkamers om dit te controleren. Tijdens warme zomerse dagen kan de temperatuur in de slaapkamers oplopen.
- **Hitteprotocol:** Indien de temperatuur boven de 25°C komt treedt het hitteprotocol in werking. We leggen kinderen dan alleen in een rompertje of ondergoed te slapen. Kinderen die graag in een slaapzak slapen mogen dit, met alleen een luier eronder. Zorg wel dat kinderen tochtvrij liggen. Of leg de kinderen in overleg met de leidinggevende elders te slapen; bijvoorbeeld de groepsruimte. Controleer de slapende kinderen bij deze hoge temperatuur ook frequenter.
- **Voorwerpen:** We gebruiken geen kussen, hoofd- en zijwandbeschermers, tuigjes, koorden of voorwerpen van zacht plastic in of aan het bedje.
- **Opmaak:** We maken het ledikant kort op, zodat de voetjes vrijwel tegen het voeteneind komen. Vermijd daarbij het dubbelslaan van het beddengoed; een kind kan daar makkelijker onder schuiven.
- **Beddengoed:** We gebruiken alleen een lakentje.
- De slaapkamer en het beddengoed wordt gereinigd conform schoonmaakschema.
- Er wordt op de hele locatie van kinderopvang Huppakee, NIET gerookt.

Veilig slapen baby 0-1 jaar

- Voorkom oververmoeidheid van een baby. Houd het ritme van een baby goed in de gaten en leg een baby op tijd (wakker) in bed.
- Zorg dat kinderen niet te warm gekleed in bed liggen. Geen muts en sokken, een romper en een slaapzak is voldoende voor een baby.
- Handel bij het sluiten van het bed volgens de werkwijze sluiten bedden.
- Leg een baby altijd met de voetjes tegen het voeteneinde.
- Leg een baby nooit op de buik te slapen. Tenzij er een specifieke uitzondering geldt.
- Baby's worden in principe niet ingebakerd.
- Baby's worden niet gefixeerd in bed.
- Er mogen geen sieraden, speldjes en haarelastiekje in bed worden gedragen. Wanneer kinderen kralen in hun haar gevlochten hebben, controleert de pedagogisch professional altijd voordat het kind naar bed gaat of deze nog stevig in het haar zitten.
- Er vindt elke 10 minuten controle plaats op de slaapkamer waar de baby's slapen.
- Kinderen dragen geen capuchons of kleding met koordjes eraan in bed.
- Er mag een veilige knuffel mee in bed.

Veilig wil zeggen:

1. Geen grote knuffels of grote doeken die het gezicht of de mond kunnen bedekken.
2. Geen knuffel met lange haren, lintjes of touwtjes.
3. Geen knuffel waarvan de inhoud kan vrijkomen door gepeuter of bijten.
4. Geen knuffel waar kleine dingetjes van afgepulkt kunnen worden (zoals; kraaltjes, oogjes, knoopjes).
5. Geen knuffel met scherpe kantjes of randjes.
6. De knuffel moet niet in kleinere onderdelen uit elkaar te halen zijn.
7. De knuffel moet makkelijk en goed schoongemaakt kunnen worden.
8. Geen fopspenen met koorden eraan mee in bed.

Veilig slapen voor kinderen van 1-4 jaar

Voor de oudere kinderen die slapen bij kinderopvang Huppakee gelden ook afspraken, zodat zij ook op een veilige manier kunnen slapen.



- Kinderen slapen te allen tijde in een bed in de slaapkamer.
- Voor peuters vanaf 2 jaar wordt een uitzondering gemaakt, zij mogen ook op een stretcher in de groepsruimte slapen.
De pedagogisch professional houdt in dit geval altijd direct toezicht.
- Elk kind heeft een eigen bedje of stretcher.
- Wanneer kinderen nog niet volledig zindelijk zijn, slapen zij altijd met een luier aan, ter bescherming van de matrassen. De luiers worden verzorgd door kinderopvang Huppakee.
- Kinderen dragen geen capuchons en kleding met koordjes eraan in bed of op de stretcher.
- Als kinderen wakker zijn worden ze uit bed gehaald.
- Er vindt elke 20 minuten controle plaats op de slaapkamer waar kinderen te slapen liggen.
- De babyfoon/camera staat altijd aan als er kinderen op de slaapkamer aanwezig zijn.
- Het bedje wordt altijd zorgvuldig gesloten
- Het naar bed gaan vindt plaats volgens een vast ritueel.

Werkwijze sluiting bedden

De bedden zijn voorzien van 2 verticaal naar horizontaal te verschuiven hekwerken, die eenvoudig met 1 hand te bedienen zijn.

Bij twee of meer pedagogisch professionals op de groep

- Pedagogisch professional 1 legt kind(eren) in bed en sluit het hekje van elk bed.
- Aan de binnenkant van de deur hangt een poster met de oproep 'bedjes gecheckt?'
- Pedagogisch professional 2 controleert direct daarna alle bedjes.

Bij één pedagogisch professional op de groep

- Pedagogisch professional 1 legt kind(eren) in bed en sluit het hekje van elk bed.
- Pedagogisch professional 1 controleert direct daarna nogmaals alle bedjes.

Toezicht houden

- Kijk als je een kind naar bed brengt ook in de andere bedjes.
- Controleer elke 20 minuten de slaapkamer, of de kinderen veilig slapen (ademhaling, gezicht vrij, buikligging, etc.).
- We maken gebruik van de timer op de iPad om ons te herinneren aan wanneer het tijd is om weer in de slaapkamer te gaan kijken.
- Zorg dat je altijd in de buurt van de slaapkamer bent als er kinderen slapen. Wanneer je even de groep verlaat neem je te allen tijde een babyfoon mee.
- De nek van een baby is een goede graadmeter om te voelen of de baby het te warm of te koud heeft.
- Een baby die zweet heeft het al gevaarlijk warm. Neem dan gelijk maatregelen zodat het kind het minder warm krijgt. Haal bijvoorbeeld het lakentje weg.

Slapen in het babybedje of in een kinderwagen

- Bij kinderopvang Huppakee maken wij voor het slapen binnen geen gebruik van een kinderwagen.
 - Mits de baby na een wandeling in slaap is gevallen.
- Een kinderwagen is enkel bedoeld voor gebruik buiten.
- Baby's mogen alleen in de kinderwagen liggen als zij mee naar buiten gaan.
- Wanneer een baby om kan rollen wordt er geen gebruik meer gemaakt van de kinderwagen.
- Een baby ligt buiten alleen onder direct toezicht in de kinderwagen.
- Binnen slaapt een baby in een babyledikant op de groep (een veilig en goedgekeurd babyledikantje met spijlen) of in het grote ledikant op de slaapkamer.
- De baby slaapt in het babyledikant alleen in de groepsruimte en onder direct toezicht van de pedagogisch professional.
- Wanneer de baby om kan rollen slaapt het niet meer in het babyledikant, alleen nog in het grote ledikant op de slaapkamer.

Slapen in de hangwieg

Hoewel het de nadrukkelijke voorkeur heeft dat kinderen in een bedje slapen, zijn er binnen de babygroep De Pottenbakkertjes, een hangwieg aanwezig. Sommige baby's vinden het nog moeilijk om in een bedje te slapen en moeten wennen aan de geluiden van de kinderopvang. Ook vinden de pedagogisch professionals van de groep het fijn om de gewoonte van een kind te leren kennen. Hier hoort ook het slaapgedrag/ritme bij.

Ook vinden sommige ouder(s)/verzorger(s) het prettig dat hun kindje extra wordt geobserveerd. Dit draagt bij aan de vertrouwensrelatie tussen ouder(s)/verzorger(s) en de kinderopvang.

- Jonge baby's die nog niet draaien of zich kunnen optrekken mogen eventueel op de groep in de hangwieg slapen.
- De hangwieg hangt op een veilige plaats in de groep.
- Het matrasje is veilig en stevig
- Tijdens het slapen ligt er geen speelgoed in de hangwieg.

Sieraden



- Kinderen dragen soms sieraden zoals armbandjes, kettinkjes, haarspeldjes of kralen in het haar. Deze sieraden kunnen een gevaar opleveren voor het kind zelf maar ook voor andere kinderen in de groep.
- Indien kinderen dit soort sieraden dragen beoordeeld de pedagogisch professional, eventueel in overleg met de locatiemanager of met een andere collega, of de sieraden gevaar opleveren.
- Het kan zijn dat de sieraden overdag in de groep niet gedragen kunnen worden, omdat een kind erachter kan blijven hangen of omdat het kind ze zelf afdoet.
- Ook kan het zijn dat het gevaar voor het kind kan opleveren indien het kind deze in bed draagt waar er niet continue zicht op is. In beide gevallen wordt het risico van dragen van sieraden met de ouder(s)/verzorger(s) besproken en worden hier specifieke afspraken over gemaakt.
- Indien de sieraden gevaar opleveren voor andere kinderen worden de sieraden afgedaan. Dit geldt ook indien een ouder(s)/verzorger(s) het formulier heeft ingevuld. Dit is ter beoordeling door de pedagogisch professional. Wanneer ouder(s)/verzorger(s) niet willen dat bepaalde sieraden of haaraccessoires af worden gedaan (bijvoorbeeld i.v.m. bepaalde geloofsovertuiging) moeten ouder(s)/verzorger(s) hiervoor tekenen op het toestemmingsformulier. Dit formulier is terug te vinden in het dossier van het kind in het systeem Bitecare.

Uitzonderingen



Buikligging

- Er zijn bepaalde (aangeboren) afwijkingen waarbij buikligging op advies van een arts wel wenselijk kan zijn. Er worden dan met de ouder(s)/verzorger(s) specifieke afspraken gemaakt, deze worden schriftelijk vastgelegd middels het toestemmingsformulier.
- Daarnaast kan het voorkomen dat buikligging de voorkeur slaaphouding van het kind is. Als ouder(s) /verzorger(s) ondanks de adviezen zelf aangeven dat zij hun baby in de buikhouding willen laten slapen, dienen zij de toestemming buikligging in te vullen.
- Het formulier wordt ook opgeborgen in het dossier van het kind of wordt digitaal opgeslagen in Bitecare.
- Voor alle zekerheid houden wij het 1e levensjaar aan als periode waarin ouder(s)/verzorger(s) dit formulier moeten invullen als zij wensen dat hun baby in buikhouding te slapen wordt gelegd of als de baby zichzelf op zijn buik draait en in deze houding van de ouder(s) /verzorger(s) mag doorslapen.

Inbakeren

- Bij kinderopvang Huppakee worden kinderen in principe niet ingebakerd, vanwege de veiligheidsrisico's die dit met zich meebrengt.
- Ouder(s)/verzorger(s) die hun kind toch op verzoek in een inbakerslaapzak willen laten slapen zijn op de hoogte van de veiligheidsrisico's en geven toestemming op het toestemmingsformulier. Dit formulier is terug te vinden in het dossier van het kind in het systeem Bitecare.

Overige uitzonderingen



- Er kunnen zich altijd situaties voordoen waarin dit protocol niet voorziet en waarbij maatwerk nodig is voor een kind. Bijvoorbeeld wanneer op basis van medische gronden een bepaalde handelwijze nodig is ten gunste van het kind.
- In dergelijke situaties overlegt de pedagogisch professional altijd met de directie hierover.
- Indien er afspraken worden gemaakt die afwijken van dit protocol worden deze afspraken schriftelijk vastgelegd en door ouder(s) /verzorger(s) en de directie ondertekend.
- Er wordt duidelijk vermeld om welke situatie het gaat, om welk kind het gaat, welke dringende gronden er zijn om afwijkend te handelen en wat de afwijkende handelwijze concreet inhoudt. Hierin wordt ook een evaluatiemoment bepaald om de afspraken te evalueren en mogelijk bij te stellen.